

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagyberek-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy hóra — — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagyberek, 1917.

XLVI. évfolyam, 161. szám.

Kedd, július 17.

Az új kancellár tanácskozásai.

A kancellárváltozás közelebb hozta a békét.

A német birodalom új kancellárjának Michaelis György dr.-nak kinevezése nem volt egészen váratlan, mert a válság első napjaiban már a komoly jelöltek sorában említették. Mégis a németországi lapok értesítése szerint kancellárát kinevezése azokon a tárgyalásokon vált bizonyossá, amelyeket Hindenburg és Ludendorff, a német birodalom két legnagyobb katonája a német parlamenti pártok vezető embereivel az utóbbi napokban folytatott. A Németországban lezajlott legutóbbi eseményeknek ez a külső képe nem egy tekintetben enged következtetést az események belső indító rugóira is. Németországban kitör a politikai válság a kancellárválságról beszélnek, Hindenburg és Ludendorff Berlinbe jönnek, a parlamenti pártok vezetőivel tanácskoznak, a többségi pártok béke-rezolúcióját is megbeszélik és a válság megoldásaképpen Hindenburg dr. Michaelisnek, a polgárember Michaelisnek kancellárságát támogatja.

A válságnak ez a megoldási módja sok szóbeszédnél ékebben bizonyítja, hogy Németországban igazán egy a nép és a hadsereg. Hindenburg a győztes hadvezér maga is meggyőződéssel vállalja a demokratikus hadicélokot, amikről a héten csütörtökön vagy pénteken szavazni is fognak a birodalmi gyűlésen.

Az új kancellár kinevezése óta általában tanácskozik a birodalmi gyűlés vezető politikusaival és ezek a tanácskozások mind jó eredménnyel végződtek.

A belső béke helyreállításánál azonban sokkal nagyobb fontossága van a kancellárváltozásnak a külpolitika, a háborús helyzet és a béke kérdésének szempontjából. Angol lapok mind szimpatikusan írnak a németországi eseményekről, Henderson angol miniszter szerint a változás közelebb hozza a békét, a Morning Post szerint pedig angol politikai körök új békeajánlatot várnak Németországtól.

A németországi eseményekről ma a következő táviratokat kaptuk:

A parlamenti helyzet.

Berlin, július 17. A birodalmi gyűlés pártelnöki tanácsa abban állapodott meg, hogy a birodalmi gyűlést szeptember közepéig elnapolják.

Berlin, július 17. Délutáni távirat. A Vorwärts jelenti:

A birodalmi gyűlés többsége nem fog beleegyezni a birodalmi gyűlés hosszabb elnapolásába.

A szocialisták és haladópartiak álláspontja a békekérdésben változatlan,

a centrum azonban hajlandó a béke-rezolúció szövegének megváltoztatására.

A nemzeti szabadelvűek ellenzik a háború folytatását.

A konzervatívok véleménye, hogy Németország lemondása az annekszióról, sorrendben az entente ugyanilyen értelemben teendő nyilatkozata után következnek.

Az angol parlamentben szóvá teszik a német többségi párt békenyilatkozatát.

Rotterdam, július 17. A Morning post jelenti:

Az angol munkáspárt huszonhárom tagja elhatározta, hogy a parlamentben kérdést intéz a kormányhoz a német többségi párt békenyilatkozatára vonatkozólag. Amint az megtörténik, Lloyd-George személyesen fog arra a parlamentben válaszolni.

Henderson angol miniszter a német rezolúciót nagyszerűnek tartja.

Stockholm, július 17. Délutáni távirat.

Henderson angol miniszter a német válságról a következőképp nyilat-

kozott: Remélem, hogy a mozgalom javára lesz a békére való törekvéseknek. A német rezolúciót nagyszerűnek tartom, de ehhez a formulához még a kormányzati rendszernek egész Németországban való demokratikussá tétele is szükséges, különben a rezolúció csak egy darab papír.

Az angol lapok a német válságról.

Rotterdam, július 17. Délutáni távirat. Angol lapok írják a német válságról:

Az új kancellárt a császár a homályból emelte ki és nem kérdezte meg előbb a nép képviselőinek véleményét. A császár közeledni látja az órát, amikor felültheti a békés császár köpönyegét, hogy így hasson a világra. Az entente legyen elővigyázatos. Minden éberségre szükség van, nehogy beleessenek a német béke csapdájába. Az egyetlen helyes dolog folytatni a háborút.

A Daily Mail szerint a német válságban Hindenburg győzött. Németországra nézve a háború most nem egyéb mint az uralkodóház küzdelme a trónért.

Angliában új békeajánlatot várnak Németország részéről.

London, július 17. Délutáni távirat. A Morning Post szerint Berlinből legközelebb új békeajánlat várható, mely indítványozni fogja, hogy a háborút kölcsönös engedmények alapján fejezzék be.

A háború legújabb hírei.

A Wolf-iroda esti jelentése.

Berlin, július 17. A Wolf-iroda jelenti hétfő estéről:

Nyugaton több helyen élénk tüzérvarc. Keleten nagyobb harci cselekmény nem történt.

Sikeres német repülőátadások.

Berlin, július 17. Az admirális jelenti:

Az oosenburgi kikötőtelepeket, az Oesel szigetén levő popenholmi orosz tengerészeti repülőállomást keleti tengeri repülőrajunk az utóbbi napokban ismételtelen eredményesen megtámadta és bombázta. Repülőink mind sértetlenül visszatértek.

Oroszországban az offenzíva félbeszakítását követelik.

Zürich, július 16. Az orosz munkás- és katonaezresületek kongresszusa

nyilatkozatot bocsájtott ki az offenzíva félbeszakítása érdekében.

Egy júniusi hajósüllyesztéssel hatvanhat ellenséges repülőgép elpusztult.

Berlin, július 17. A Wolf-iroda jelenti:

Utólagosan megállapítottuk, hogy egy júniusi tizenhatalmadikán elsüllyesztett gőzös hatvanhat becsomagolt repülőgépet szállított Amerikából Franciaországba.

A stockholmi békekonferencia.

Stockholm, július 16. Az orosz delegátusok ma tanácskoztak Dasinszky osztrák képviselővel, azután elutaztak Londonba, ahol a francia megbízottakkal is találkozni fognak.

Bern, július 17. Délutáni távirat. A francia szociáldemokraták végrehajtóbizottsága elhatározta, hogy semleges közvetítéssel tárgyalásokba bocsájtja az ellenséges államok szocialistáival.

A finnországi és ukrainai bonyodalmak.

Szentpétervár, július 17. Alapos remény van arra, hogy a finnországi válságot békés uton meg lehet oldani. Lehetséges egy oly megállapodás, amely figyelembe veszi a finnek követelését és forradalom nélkül megoldja a kérdést, ellentétben a finn tartománygyűlés azon szándékával, hogy kihirdesse Finnország autonómiáját. A finn szenátus hétfői ülésének nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Szentpétervár, július 16. A

Reutter-ügynökség jelenti Szentpétervárról:

Kerenszky az ukrainai parasztokhoz beszédet intézett és **kljelentette, hogy egy föderaliztikus köztársaság létesítése lehetséges.**

Szentpétervár, július 17. A podoliai Branislaw városa az állam épsége elleni mozgalmak feletti felháborodásában szétkergette a branislawi ukrainai kongresszust.

Clam-Martinić és Czernyn nem mennek Csehországba.

Prága, július 17. Clam-Martinić osztrák exminiszterelnök feloszlatta prágai háztartását és átköltözött a felső-ausztriai Clam birtokra.

Példáját most Czernyn gróf külügyminiszter is követte, aki nyári tartózkodásra nem megy Prága melletti kastélyába, hanem a Balaton melletti Máriatelepre, ahova családját már lekísérte.

Pánik egy udinei színházban.

Lugano, július 17. Az udinei Minerva színházban alaptalan tüzilárma következtében pánik tört ki. A nagy fel-

fordulásban és tolongásban tizenketten meghaltak, harmincketten megsebesültek.

Nagy kémkedés Svédországban.

Stockholm, július 16. Az „Aftonbladet” és a „Na Dagligt” jelentik, hogy a svéd rendőrség nagyszabású entente kémkedésre jött rá. A kémek svéd kikötőkben tartózkodtak és minden német hajó érkezését és indulását jelentették. A vizsgálatot erélyesen folytatják.

Stockholm, július 17. A Svédországban leleplezett entente kémek főként Luleában működtek és onnan küldötték jelentésüket a német hajók mozgásairól egyik entente követség tengerészeti attaséjához.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések július hó 16-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harcér:

Az Erdős-Kárpátokban és a Dnyesztertől délre ellenséges felderítő osztagok előretöréseit visszavertük. Egyébként sem keleten, sem az albán harcvonalon nem volt lényeges esemény.

Olasz harcér:

Jamianónál az olaszok több részleges támadása megghiusult.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadseregportja: Az angolok tegnap reggel háromszori támadással megkísérelték Lombardzidenél elvesztett állásaikat visszazerezni, de mindannyiszor súlyos veszteségükkel visszavertük őket. A naphosszat mérsékelt tüzelés este úgy a tengerparton, mint az Ysertől a Lysig terjedő területen erős tüzéri harcra növekedett, amely éjszaka is élénk maradt. A Labassee-csatornától a Scarpe déli partjái a nap utolsó óráiban fokozódott a harci tevékenység. Lens-től északnyugatra és Fresnoynál erős angol felderítő osztagokat visszavertünk.

A német trónörökös hadseregportja: A franciák heves, de hiábavaló támadással azon erőlködtek, hogy az általunk Courtesontól délre elfoglalt állásokat visszahódítsák. Ugy itt, mint a La Bovellet majortól délre megghiusult támadásaik alkalmával súlyos veszteségeket szenvedtek. Sillerytől északkeletre a Vesle-völgyben megghiusult az ellenség előretörése. A

Champagne nyugati részén néhány elől levő árkunk az éjszakai harcok befejeztével az ellenség kezén maradt. Míg a Monte Haut-on este újra visszafoglalt árkainkat nem sokáig tarthattuk, addig a Poehl-hegyen elkeseredett közelharc után ismét elértük régi vonalainkat. Mindezt harcából nagyobb számú foglyot és néhány géppuskát szállítottunk be. A Maas nyugati partján az élénk tüzerharc rövid éjszakai megszakításokkal tovább tartott.

Albert württembergi herceg hadseregportja: A Maas és a Mosel között élénk volt a tüzéri tevékenység. Itt július 14-én egy felderítésünk Remenanvillenél jó eredménnyel járt és számos foglyot szállítottunk be.

Keleti harcér:

A Keleti-tenger és a Kárpátok közt csak Rigánál és Dünaburgtól délre volt élénk a harci tevékenység. Az Erdős-Kárpátokban több orosz portyázó különítményt elűztünk. A román sikérságon a tüzelés este egyes szakaszokon erősödött. A Duna deltájában bolgár biztosító csapatok tegnapelőtt az oroszok rajtaütését ellentámadásokkal visszaverték.

Macedon arcvonal:

A helyzet változatlan. — Ludendorff.

Események a tengeren:

Tengeralattjáró naszádaink egyike, amelynek Trapp sorhajóhadnagy a parancsnoka, július 8-án a dernai (Észak-Afrika) katonai építményeket egy órán át jó eredménnyel lövöldözte. Az ellenséges szárazföldi ütegek tüzelése sikertelen volt. — A hajóhad parancsnoka.

— **A Délvidék és a Balkán.** A temesvári Balkán-iroda röviddel ezelőtt történt megalakulása óta serényen dolgozik azon, hogy a Balkánhoz való kulturális és gazdasági kapcsolatot a háboru utáni időkre előkészítse. Szombaton délután tartotta alakuló ülését Te-

mesvárott a Keleti Kulturközpont temesvári bizottsága. A központ képviseletében megjelent Vig Albert udvari tanácsos, iparoktatási főigazgató és Kis Sándor a mezőgazdasági szakoktatás kiváló képviselője. Vig Albert általános érdeklődés közepette fejtette ki, az alakulás szükségességét, majd Szávay Zoltán dr. a Temesvári Balkán Iroda igazgatója ismertette a kérdést, amire megalakították a Magyar Keleti Kulturközpont temesvári bizottságát. Elnök lett: Geinl József, alelnökök: Baader Henrik és Radoczay László dr., ügyvezető-igazgató Szávay Zoltán dr., tanulmányi igazgató Donavell János.

A temesvári Balkán Iroda pár nap előtt megjelent 4 kiadványában **figyelemreméltó** ismertetéseket közöl különféle kérdésekről, amelyek mind azt célozzák, hogy miképpen lehetne a háboru után szorosabb gazdasági viszonyba jutni a Balkán államokkal. Ezek a kiadványok, és pedig: dr. Fodor Ferenc: A Délvidék és a Balkán közlekedési kapcsolata. dr. Szávay Zoltán: Arad és a Balkán, dr. Fehér Oszkár: Mi legyen Magyarország szerepe a magyar-bolgár gazdasági viszony kiépítésében, dr. Fodor Ferenc: Temesvár és Szeged földrajzi helyzete és balkáni hivatása, füzetenként 50 fillérért kaphatók a Temesvári Balkán Irodánál.

Az Anya- és Gyermekevédő Bizottság köréből. Deutsch Magduska urhölgy szegény családok között való szétosztásra hat kg lisztet küldött: a szétosztást a Bizottság eszközölte és hálás köszönetét fejezi ki az adományozónak. Együttal tudomására adja a Bizottság a város jószívű közönségének, hogy hivatkozásal a folyó hó 9-én dr. Dellimanics Lajosné elnöke alatt tartott gyűlés határozatára, működését e hó 15-vel beszünteti.

— **Árdrágítás a mézzel.** A rendőrség közli: Somogyi András, a Kraljev-féle söresarnok iccése 10 métermázsa mézet vásárolt össze és azt kilogrammonként 14 korona árban Budapestre szállította. Miután Somogyi nem kereskedő, sem bejegyzett cégű ügynök, ellene árdrágítás vétsége miatt az eljárást megindították. A nála talált 2 métermázsa mézet zár alá helyezték.

— **Kigyuladt az utcán egy vagon takarmány.** Szegedről írják: Hétfőn délelőtt fél-tizenegy órakor a Tisza Lajos-köruton kigyuladt egy vagon takarmány és csak a gyorsan kivonult tüzoltóság akadályozhatta meg, hogy nagyobb kár nem esett.

Három takarmánnyal telt kocsi álló rakományt vontatott a közúti vasut mozdonya. Utközben a járókelők figyelmeztették a mozdonyvezetőt, hogy füst száll fel az egyik ponyvával fedett kocsiól. Az égő vaggont lekapcsolták a többi kocsiól. A tüzoltók leszórták az egész vagon tartalmát és közben eloltották a tüzet.

— **Az ecetkészítés módja.** Nem foglalkozunk ugyan a konyhaművészet tudományával s előre is bocsánatot kérünk olvasóinktól, hogy erre a tere lépünk, azonban azt hisszük, némi szolgálatot teszünk a közügynek, ha a jelen szűkös világban, amikor egyszer a petroleum, máskor a gyertya, ismét máskor a citrom vagy a csiriz tűnik el a forgalmi piacról, ha ilyen nehéz időkben közöljük a jó házi ecet készítésének egyszerű és megbízható receptjét, lévén az ecet is azok közt az iparcikkek közt, amelyek lekerülőben vannak a kereskedelem szinpadáról. Megkésztése nem kötelező, azonban aki megpróbálja, okosan teszi. 10 liter forralt és kihűlt esővízben (lehet desztillált víz is) két és fél kiló cukrot kell feloldani és ebbe az oldatba 20 fillér áru élesztőt és egy tenyérnyi nagyságu piritott kenyeret kell tenni. Mikor ez az oldat készen van, nagy üvegedényben két hétig meleg helyen erjedni hagyjuk. Az üveget ritka vázonnal vagy ly-

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Kedden, 1917. évi július hó 17-ikén két előadás: este fél 7 és 9 órakor rendes helyárak mellett, elsőrangú szalonzenekisérettel:

Utazás a tulvilágra.

Detektívtörténet 4 felvonásban. A főszerepben a világhírű Stuart Webbs

Nagyszabású kísérő műsor.

Nagyszabású kísérő műsor.

kasztott papírral kell csak befedni, hogy a levegő hozzáférjen. Két hét mulva kész az elsőrendű házi ecet.

— **Katonaotthon** Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2—9 óráig.

Honvédek.

Írta: *Funder Frigyes dr.*

— A *Torontai* eredeti tudósítása. —

Sajtószállítás, július 14.

A „honvéd” a béke idején idegen fogalom volt az osztráknak: honvédsapatok nem voltak osztrák helyőrségben, mint a magyar hadseregek, az Ausztriában folyt hadgyakorlatokon sem voltak mindig honvédsapatok. Az osztrákok legelőbbje csak a képviselőházi jelentésekből ismerték őket és csak azt tudták rólok, hogy a monarchia hadseregében olyan a helyzetük, mint az osztrák Landwehr. De ez volt aztán körülbelül minden. A honvédek szelleméről, sajátos tulajdonságairól, a hadsereg szervezetével való együttműködéséről csak ködös fogalmak járták. A magyar lakosság, amelyből a honvédség rekrutálódik, túlnyomó részben alföldi, és így egészen mások az életfeltételei, szokásai, nemzeti hajlamai és társadalmi rétegei, mint az osztrák lakosságé. Amilyen mértékben az aranykalással ékes magyar pusztát elűt a hegyvidéktől, amelyen minden lépésnyi termőföldet verejtékesen kell kieroszakolni, épp úgy el kell űtnie a pusztát magyarjának az osztrák alpeslakótól, a huzul hegylakótól, a cseh határhegység telepeseitől. Vajjon hogyan fog ez a különbözős nagy, közös vállalkozások keretében megnyilatkozni, vajjon a fizikai és nemzeti sajátosságok egyvelegéből hogyan alakul majd ki az a megbízható egység, amely nélkül egy fegyverem sikeres használata lehetetlen? Ez volt a kérdés, amelynek komoly esetben való megoldását feszülten figyeltük és amely tisztán katonai és egyéb szempontokból is egyaránt érdekes volt. A világháború soha nem sejtett méreteiben fölvetette és megoldotta ezt a kérdést.

E soroknak természetesen nem céljuk, hogy a honvédsapatok kimerítő értékelését vindikálják. Csak néhány jellemző esetet kívántam vázolni, néhány harcéri képet, a szinterek és az események közvetlen szemléletéből.

*

Az Erdélybe betört román hadsereget offenzívánk gyors lendülettel kiűzte Csíkszegéből. A románok olyan sietséggel űrtették ki az Uz völgyét, hogy még előkészített állásaikat sem használták föl, hanem hanyattomlok rohantak Moldvaország felé. Csak a határon túl állt meg egy óriási erdővel borított hegyvidéken, amelyet mély völgyek hasítanak. Az Uz völgye is ilyen mélyedés, néhol sikátorszerűen összehúzódik, hirtelen felszökő magaslatok középette. Nyomorúságos szekeret vezetett itt akkoriban a román határhoz. Ha eső esett, a szekerek tengelyig merültek a kátyuba. Decemberben itt nagyobb orosz erőket, körülbelül két hadosztályt vetettek harcra, csupa friss, ujonnan felszerelt csapatot, amelyeket éppen akkor hoztak Déloroszországból, hogy a kétségbeesett románokat kisérték szorultságukból. Csapatunk — honvédek és csekélyszámú hadseregyalogság — az Uz és a Csobános völgye közt húzódo terepszakaszt tartották itt, a szomszédos német csapatoktól támaszkodva. Harmincezer lépésnyi vonalon nyolc zászlóalj állt, amelyek létszáma a november óta tartó harcok és az üldöző menetelés nagy fáradságai között 6000 puskára apadt. Akkoriban, december 23-án, a hatalmas tulerővel támadó oroszoknak sikerült visszafoglalniuk az 1340 méter magas Magyaros határhegység magaslatait. Ez egy meredek bükkerdőkkel szinte a csucsig borított kup, egy északnyugatnak húzódo hegygerincen, amely az egész vidéket dominálja. A Magyaros határhegység magaslatait a Lapos nevű erdőhát, egészen az 1224-es kupig, északkelet felé pedig egy szűk hegyhát az 1385 méter magas Söverjes és a csatlakozó Satorkő-hegyhátig. Itt az oroszok megfeszítették magukat géppuskákkal és ágyúkkal és a pompás erdőhát, amelyről nagy távolságban az egész vidéket áttekinthették és utjainkat az Uz és a Csobános völgyében is láthatták, olyan biztonságban érezték magukat, mint Ábrahám kebelében. Állásuk valóban eszményi volt. Előttük meredeken eső erdőóriások terültek el, amelyeket csak négy szűk hegyhát lehetett megközelíteni, de ezek is meredékek voltak, részben teljesen kopárak

és könnyen áttekinthetők. Amellett magas hó is volt és képtelenségnek látszott, hogy az ellenséget ezen az uttalan, szakadékokkal megtépedett terepen valaha is megközelíthetnék alulról. A mieink négy kampóalakuan lehajlított állásban tartották magukat a Lapos, a Magyaros és a Söverjes alatt, a hegyhátak oldalába kapaszkodva. A zászlóaljak a nehéz harcokban 240—400 emberre olvadtak, előttük ötszörös tulerő, amely magaslati állásából folyton előretörni igyekezett. Amellett a train is csak nehezen érkezhett a veszélyes terepen, ahol az ellenség tüzhátása mindent dominált, úgy, hogy a csapatoknak nélkülözniük is kellett. De aki elbágyadt is, erejének végső megfeszítésével és igazi halálmegvetéssel tartotta magát decembertől egészen március elejéig. Az orosz odafönn a hegyen keletlenül volt, a hegy úgy meredt bele a határhegyekbe, mint egy őrtorony. Elhatározták, hogy az orosz lekergetik onnan.

A 9., 10. és 11. ezred honvédjeinek kellett megtámadniuk a Magyarost. Melléjük adtak két századot a 9. gyalogezredből, egy géppuskás-századot a linzi Landwehrből és a 35. Landwehr-ezred néhány osztagát. A talaj ebben az időben keményre fagyott, sok helyen jég borította, a lejtők néhol tükörsimák voltak. Minden ágyut, minden lövedéket messziről kellett oda vontatni, mert a legközelebbi vasutvonal 40 kilométernyire hátrább feküdt, amellyel az Uz völgyön át kegyetlenül rossz ut vezetett. Egy nehéz aknavető-gránátot már máhásállat hátára kellett tenni, és mert az állásba helyeztet 60 aknavető mindegyike 60 lövedékkel volt felszerelve, ez az egyetlen fegyverem már ezer meg ezer máhásállat-terhet jelentett. Az Uz-völgyet lötte az ellenség, a szállításra tehát többnyire csak az éjszaka ma. adt. Több mint félszáz ágyut cipelték így föl a hegyek meredélyein, sokszor igazán úgy festett, mintha tányéron mutatnók fel őket az ellenségnek.

De az orosz nem sokat törődött vele. Láta a Magyarostól, amint futóárkaink készülnek, látta, hogy minden éjszaka nőttek egy nagyot, de hagyta az árkat ároknak. Ezen a terepen teljesen kizárt dolognak vélt minden komolyabb támadást és nyugaton rábízta magát a természetes erődre, amelyben fészkelte, a merev magaslatok járhatatlan voltára, kitűnően beépített géppuskáira, amelyek a mély-ségből hidak módjára emelkedő szűk utakat dominálták és akkor záporoztak rájuk, amikor akartak és bizott az erős csapatban, amely az állást tartotta.

Igen, de a Magyaros orosz parancsnoka nem számolt a honvédek szívével. Nem tudta, hogy a pusztai fiai alaposan megtanulták a hegyi háborút, nem tudta, hogy egy magyar csapat győzelmi akarata a maga viharos tempójával minden akadályon átgázol, legyenek a viszonyok még olyan rosszak is.

Március 8-án reggel az ágyúk és az aknavetők elkezdtek ropogni, pattogni. Olyan bugás, recsegés kezdődött a levegőben és az erdőben, hogy az acélorkán néhány óra alatt leberetvált a magaslat bükkfáit és a kopasz magaslaton úgy gőzölgött-csapkodott a sár és a porhanyóvá lött szikla, mintha izlandi gejzirek szökellnének. Tizenegy órára volt kitérve a támadás. De a támadási szakasz közepén már 11-kor megindultak a rohamcsapatok honvédei, nem lehetett már tartani őket, támadókedvükben rávetették magukat az ellenség árkaiba. A tüzérségi támadás közben apróbb csoportokban fölkezdtek magukat méteres hóban a meredélyre és az utolsó darabon olyan váratlan gyorsasággal törtek előre, hogy az ellenség az ágyúk orkánja után még lélekzethez sem juthatott, mikor a rohamozók kézi-gránátjai már az árkaiba zuhogtak. Az első támadás a Magyarostól északkeletre fekvő „névtelen” kupra zudult, miután előzőleg egy néhány méternyi széles, kopár, majdnem merőleges hegygerincet vitték föl. Hogy itt, közvetlenül az orosz géppuskák torkában sikerült feljutni a szűk hegyhát, az egyike azoknak a csodáknak, amelyeket csak egy igazán első-rangu csapat szellemével lehet megmagyarázni, amelynek teljesítményei mindig messze túlhaladják a várható középet.

Március 8-án a déli órák felé már az egész Magyaros-állás a mieinké volt. 1004 orosz, 17 géppuska, 6 akna- és gránátvető, nagy tömeg lőszer maradt kezünkön, amellyel az ellenség igen súlyos, véres veszteségeket szenvedett. A mi veszteségeink megint rendkívül csekélyek voltak, mint mindig, mikor alaposan előkészített és ügyesen véghezvitt műveletről van szó. Jobbszárnyunknak például 18 halottja és 30 sebesültje volt. Francia foglyok és orosz tisz-

tek nyomban az átadás után antiprint kértek, hogy reszkető idegeiket csillapíthassák.

— *Votre artillerie, c'est terrible!* — mondta egyikük, egész testében remegve.

A vállalkozást heteken át gyakorolták a mieink az arcvonal mögött, hasonló terepen és mindenki szinte lépésről-lépésre megtanulta a maga egyéni leckéjét.

Az oroszok a legközelebbi napokban dühös támadásokat intéztek a Lapos-mélyedés ellen, a Magyarostól délre, a 9. honvédezred vonala ellen, de hasztalan. A Magyarost örökre elvesztették és vele az Uz és a Csobán-völgynek kulcsát.

E vereség után nem is kísérleteztek komolyabban az erdélyi arcvonalon. Ez volt az utolsó csapás, amely lesújtott rájuk, mielőtt hazájukban kitört volna a forradalom. A Magyaros oldalon lévő két „névtelen” kup egyikét a hódítók elnevezték „Károly király kup”-nak, a másikat a csapatok által bálványozott brandenburgi tábornokról, aki itt hadseregsport-parancsnok, elkeresztelték „Litzmann”-kupnak. De a Magyaros is megérdemli azóta a nevét. Amíg a Kárpátok állanak, a Magyaros magyar támadóinak, a derék 9-es, 10-es, és 16-os honvédeknek dicsőségét hirdeti.

(Folytatjuk.)

Feltételek

a Gyertyámos községi szegedi nevelő- és intézetbe való felvételre.

Azon szülők vagy grámok, kik fiaikat az intézetbe felvétetni óhajtják, szándékukat f. évi augusztus hó 10-ik napjáig az intézeti gondnokságnál Gyertyámoson írásbeli kérelemmel jelentsék be.

A kérelemhez melléklendő a keresztlevel, a legutóbbi kelt iskolai bizonyítvány és himmlőltási bizonyítvány.

Az ellátási díj esetleges változtatás fenntartásával az 1917—1918. iskolai évre 1000 K, mely összeg havi részletekben postatakarékpénztári befizető lappal előre fizetendő. A felvétel alkalmával minden növendékért 24 K beiratás, 6 K orvosi, 2 K butorhasználati díj és 2 K a befizető lapokért teendő le.

Közelebbi értesítést szívesen ad a

Gondnokság.

1008—1917. szám.

572—2.1

Árverési hirdetmény.

Szerbszentmárton községében két darab bika 1917. évi július hó 19-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Szerbszentmárton, 1917. évi július hó 10.

Nádasky György s. k.
jegyző.

17—1917. b. v. sz.

574—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 1902. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei tekintetes kir. járásbíróóság Pk. 101/3—1917. számú végzése általa Szegedi Kereskedelmi és Iparbank végrehajtó javára kumáni 534. hsz. a. lakos ellen 88 korona tőke, 56 K 12 fillér perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 2000 koronára becsült két lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a Pk. 101/6—1917. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kumánon alperes házában vagy a községében leendő eszközzésére 1917. évi július hó 30. napjának d. u. 3 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet igénylőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Törökbecsén, 1917. évi július hó 11. napján.

Rankovits István
kir. bír. végrehajtó.

Legujabb.

A görög konzuli hivataloktól megvonták az exequaturt.

Bécs, július 17. Hivatalos. A külügyminiszter előterjesztésére a király f. hó 7-ikén kelt elhatározásával megvonta az exequaturt a monarchia területén levő görög királyi konzuli hivatalok címzetes vezetőitől.

Az angol királyi ház nevét megváltoztatja

London, július 17. Délutáni távirat. A király holnapra titkos tanácsot hívott össze, amelyen azt a szándékát akarja kifejezni, hogy az angol királyi ház nevét megváltoztassa. Az új nevet proklamációban fogják közzétenni.

Lezuhant aviatikus

Bécs, július 17. Az asperni repülőtérén hétfőn délután Salinifer hadnagy egy általa feltalált gépen másodmagával felszállott és lezuhant. Mindketten meghaltak.

Nagykikinda város polgármesterétől.

11641—1917. szám. 570—3.2

Pályázati hirdetmény.

Az alispán ur 18609—1917. számú rendelkezésben nyert felhatalmazás alapján Nagyikinda városánál a kormányhatóságilag jóváhagyott képviselőtestületi határozattal, kizárólag rendőrségi államsegély terhére és folyósításának idejére szervezett és lemondás folytán megüresedett a XI. fizetési osztályba sorozott II. oszt. rendőrfogalmazói állásra pályázatot hirdetnek.

Felhívom, a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t.-cikkben előírt minősítést igazoló okmánnyal felszerelt kérvényüket f. év augusztus hó 15. napjáig hozzám annyival is inkább nyújtják be, mert az elkésletten benyújtott kérvények a választásnál figyelembe nem vétetnek.

Az állást a városi képviselőtestület az alispán ur által későbbre kitűzendő közgyűlésen választás utján tölti be.

Nagykikindán, 1917. évi július hó 12-én.

Mainszky, polgármester.

Körülbelül

200 hold szántó föld

lakásokkal, nagy istállókkal jó helyen, Temesvár közelében jutányos feltételek mellett eladó.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

HEIM L. Temesvár

III., Korona-utca 25.

Viszketegséget, sümört, rüht

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti **Barna zsír**, nincs szaga, nem piszkít. Flesch-féle készítmény. Próbátégely 1-80 K., nagy tégely 3 K., családi tégely 9 K. — Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető. **Dr. FLESCHE** „Korona” gyógyszerára Győr.

Gyomorhajosoknak

étvágytalanságban és székrekedésben szenvedőknek, valamint az ebből eredő fejfájások, szédülések, emésztési zavarok eseteiben (még gyermekeknek is) mint kiválóan enyhe hatású (hashajtó) szer a **Dr. Hartley William-féle tablettá** nélkülözhetetlen. Minden házban szükséges! Ára dobozonként 3—korona. Főraktár: **Balázs Károly drogéria Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 33/10.**

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási ügynökségek:

Frans J. Li (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fng.-u.
Rigó István (Első M. Ált.) Szerb egyház épület.
Steinitzer Géza (Am. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fedrész:

Ikity Duán, Hunyadi-utca.
Nagyvassky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bencze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Ozv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkerekedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovics István, Hunyadi-utca.
Mészáros Imre, Péntekgyári palota.

Dobozgyár és műanyaggyártás:

Schneider János, Aradéri-utca.

Drogéria:

Melkuhn Dom, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mészáros R. Szegye, Hunyadi-utca.
Schwab Albert Hunyadi-utca.

Fényképés:

Kremser István, Gizella-part.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hídon túl, Ambrósy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszerárak:

Kollarich Gábor, Melenczei-utca.
Végi Sándor, szerb egyházpálya.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműáru-, rövidárúüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fia, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papírkerekedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötés:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Post-szállóházzal szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társai.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézműműhely:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andrez A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.

Sírkőraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpálya.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társai, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradéri-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezésel intézet:

Bencze A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakerekedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradéri-ut 1.
Kurländer Imre, Korona-utca.

Urdivatáruház:

Liptay Dező, Hunyadi-utca.

Vaskerekedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Dann Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király sörözőnek.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyas, Otthon-sörözőnek.
Tóth Lajos, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

„Timisiana” hitelintézet Temesvárott

örökáron elad, avagy haszonbérbe ad Torontálban, Tógyéron a módos—dettai országút mellett, a gyéri — vasutállomástól 5 kilométernyire egy tagban fekvő —

590 hold szántó-, kaszáló- és legelőföldet

